

ARTICULUS II.

Utrum inter Mariam et Joseph fuerit verum matrimonium¹.

1. Ad secundum sic proceditur. Videtur quod inter Mariam et Joseph non fuerit verum matrimonium. Dicit enim Hieronymus contra Helvidium², quod Joseph Mariæ custos fuit potius quam maritus ejus. Sed si fuisset verum matrimonium, vere Joseph maritus ejus fuisset. Ergo videtur quod non fuerit verum matrimonium inter Mariam et Joseph.

2. Præterea, super illud Matth. 1: Jacob genuit Joseph virum Mariæ, dicit Hieronymus: Cum virum audieris, suspicio tibi non subeat nuptiarum, sed recordare consuetudinis Scripturarum, quod sponsi viri, et sponsæ uxores vocantur. Sed verum matrimonium non efficitur ex sponsalibus, sed ex nuptiis. Ergo non fuit verum matrimonium inter B. Virginem et Joseph.

3. Præterea, Matth. 1, dicitur: Joseph vir ejus cum esset justus, et nollet eam traducere, scilicet, in domum suam ad cohabitationem assiduam, voluit eam occulte dimittere, id est, tempus nuptiarum mutare, ut Remigius exponit³. Ergo videtur quod, nondum nuptiis celebratis, nondum esset verum matrimonium; præsertim cum post matrimonium contractum non liceat alicui sponsam dimittere.

Sed contra est quod Augustinus dicit in libro de Consensu Evangelistarum⁴: Non erat fas ut Joseph ob hoc a conjugio Mariæ separandum Evangelista putaret, quod non ex ejus concubitu, sed virgo peperit Christum. Hoc enim exemplo magnifice insinuat fidelibus conjugatis, etiam servata pari consensu continentia, posse permanere, vocarique conjugium, non permixto corporis sexu.

Respondeo dicendum, quod matrimonium si-ve conjugium dicitur verum, ex hoc quod suam perfectionem attingit. Duplex est autem rei perfectio, prima et secunda. Prima quidem rei perfectio consistit in ipsa forma, ex qua speciem

¹ 4, d. 30, q. 2, art. 2, et op. 60, c. 2, col. 3. Et Matth. 1, col. 10, ad fin.

² Tit. lib. est de sancta virginitate B. Mariæ, aliquantulum a prin., tom. 3.

³ Habetur in Catena aurea D. Thomæ.

⁴ Lib. 2, c. 1, ante medium, tom. 4. Idem habet Augustinus, lib. 13 contra Faustum, c. 8, in fine.

sortitur; secunda vero perfectio consistit in operatione rei, per quam res aliquam suam finem attingit. Forma autem matrimonii consistit in quadam indivisibili conjunctione animorum, per quam unus conjugum indivisibiliter alteri fidem servare tenetur. Finis autem matrimonii est proles generanda et educanda, ad quorum primum pervenitur per concubitum conjugalem; ad secundum, per alia opera viri et uxoris, quibus sibi invicem obsequuntur ad prolem nutriendam. Sic igitur dicendum est, quod quantum ad primam perfectionem, omnino verum fuit matrimonium Virginis matris Dei et Joseph, quia uterque consensit in copulam conjugalem; non autem expresse in copulam carnalem, nisi sub conditione, si Deo placeret. Unde et Angelus vocat Mariam conjugem Joseph, dicens ad Joseph, Matth. 1: Noli timere accipere Mariam conjugem tuam.

Quod exponens Augustinus, in libro de Nuptiis et concupiscentia¹ dicit: Conjuges vocantur ex prima desponsationis fide, quam concubitu nec cognoverat, nec fuerat cogniturus. Quantum vero ad secundam perfectionem, quæ est per actum matrimonii, si hoc referatur ad carnalem concubitum, per quem proles generatur, non fuit illud matrimonium consummatum. Unde Ambrosius dicit super Lucam²: Non te moveat quod frequenter Mariam Scriptura vocat conjugem; non enim virginitatis ereptio, sed conjugii testificatio et nuptiarum celebratio declaratur. Habuit tamen illud matrimonium etiam secundam perfectionem, quantum ad proles educationem. Unde Augustinus dicit in lib. 1 de Nuptiis et concupiscentia: Omne nuptiarum bonum impletum est in illis parentibus Christi, proles, fides, et sacramentum. Prolem cognoscimus ipsum Dominum Jesum; fidem, quia nullum adulterium, sacramentum, quia nullum divortium; solus ibi nuptialis concubitus non fuit.

Ad primum ergo dicendum, quod Hieronymus accipit ibi maritum ab actu matrimonii consummati.

Ad secundum dicendum, quod nuptias Hieronymus vocat nuptialem concubitum.

Ad tertium dicendum quod, sicut Chrysostomus dicit super Matthæum³, B. Virgo sic fuit desponsata Joseph, quod etiam esset domi ha-

¹ Cap. 11, circa prin., tom. 7.

² L. 2, c. 1, a med., tom. 5.

³ Cap. 11, in fin., tom. 7.

⁴ Homil. 1 in Matth., in oper. Imperfecto, in fol. 2 ante fin., tom. 2.

bita. Nam, sicut in ea quæ in domo viri concipit, intelligitur conceptio maritalis, sic in ea quæ extra domum concipit, est suspecta conceptio. Et ita non esset sufficienter provisum famæ B. Virginis per hoc quod fuit desponsata, nisi etiam fuisset domi habitata. Unde quod dicitur: Et nollet eam traducere, melius intelligitur, id est, nollet eam diffamare in publicum, quam quod intelligatur de translatione in domum. Unde et Evangelista subdit, quod voluit occulte dimittere eam. Quamvis tamen esset domi habitata propter primam desponsationis fidem, nondum tamen intervenerat sollemnis celebratio nuptiarum, propter quod etiam nondum carnaliter convenerant. Unde, sicut Chrysostomus dicit¹, non dicit Evangelista: Antequam duceretur in domum sponsi, etenim intus jam erat. Consuetudo enim fuit veteribus, ut sponsæ in sponsorum domibus haberentur. Et ideo etiam Angelus dicit Joseph: Ne timeas accipere Mariam conjugem tuam, id est, non timeas nuptias ejus solemniter celebrare. Licet alii dicant, quod nondum erat in domum inducta, sed solum desponsata. Primum tamen magis consonat Evangelio.

Hic articulus non indiget alia expositione, præter sequentem disputationem.

DISPUTATIO VII.

In tres sectiones distributa.

DE VIRGINIS MATRIMONIO CUM SPONSO SUO JOSEPH.

1. Pueritia Virginis qualis. — Locus in templo Salomonis deputatus virginibus. — Ut disputationem hanc commodius tractemus, et seriem ac ordinem rerum, quæ ad vitam et statum Virginis pertinent, in his disputationibus, quoad fieri possit, teneamus, supponendum hoc loco breviter est quomodo B. Virgo vitam transegerit ab ortu usque ad desponsationem suam. Referunt enim gravissimi et antiquissimi Patres, tribus tantum annis in domo parentum mansisse, tertio vero ætatis anno fuisse in templo præsentatam, cujus presentationis festum Ecclesia celebrat, ut suo loco dicemus, agentes de cultu Virgini debito. Dicunt præterea B. Virginem mansisse in templo, ibique in divinis laudibus et altissima contemplatione vitam transegisse, usque ad desponsationem suam. Cum enim in

¹ Homil. 4 in Matth., super illud: Antequam convenirent, tom. 2.

lege veteri filii primogeniti Deo offerrentur, quamvis a parentibus redimi possent (Lev. 27), non tamen ad hoc tenebantur, sed poterant eos ad templi ministerium seu divinum cultum ibi relinquere, Deoque dicare, sicut legimus fecisse Annam, matrem Samuelis, 1 Reg. 1, cum qua confert Annam, Virginis matrem, Greg. Nys., orat. de Christi Nativitate. Quanquam vero lex de offerendis primogenitis ad offerendas filias non obligaret, poterant tamen parentes voluntarie eas offerre, ac divino muneri consecrare. Unde intelligimus fuisse in templo locum aliquem accommodatum, in quo possent virgines Deo dicatæ tute habitare, ut expressius quam alii indicavit Ambros., lib. 2 de Virginibus, et colligi potest ex 2 Machab. 1, in verbis illis: Sed et virgines, quæ conclusæ erant, procurrebant ad Oniam. Et Exod. 38, fit mentio mulierum quæ excubabant in ostio tabernaculi. Facit etiam quod 4 Reg. 11 dicitur, Josaba, filiam Regis Joram, furatam esse Joas filium Ochoziæ, quem sex annis secum habuit clam in domo Domini. Denique Luc. 2, dicitur de Anna Prophetissa, quod non discedebat de templo, jejuniis et orationibus serviens nocte et die; erat ergo in templo locus ubi hujusmodi personæ possent habitare. Unde etiam Josephus, lib. 8 Antiq., c. 3, refert fuisse in templo varias cellulas, quæ ad hujusmodi habitationem poterant esse accommodatissimæ. Ubi, licet de templo Salomonis loquatur, idem tamen proportionaliter intelligi potest de templo postea reedificato. Plura de hoc loco legi possunt in Canis., lib. 1 de Deipara, c. 12.

2. Habitatio et exercitia Virginis in templo, qualia. — In hoc ergo loco Deipara Virgo permansit usque ad nubiles annos, soli Deo vacans, et forma virtutis effecta, ut Ambrosius dicit, l. 2 de Virg. Quos enim Deus singulariter sibi consecrat, ab infantia separat a cura sensibilibus rerum, ut sibi liberius vacare possint. Quod in multis, et præsertim in Joanne Baptista cernimus, et multo perfectius credendum est hoc esse concessum Virgini. Unde etiam referunt auctores graves, toto illo tempore accepisse Virginem cibum ministerio Angelorum. Quod ex Hieronymo refert Bonav., in l. Meditat. vitæ Christi, c. 3; et Greg. Nicomed., hom. de Oblatione Virg. in templo; et Cedrenus, in compendio historiæ. Et facile credi potest, nam simile privilegium concessum legimus Paulo primo Eremitæ longo vitæ tempore. Quid ergo mirum quod fuerit concessum B. Virgini, eo præsertim

tempore quo vitam tantum contemplativam profitebatur, ne vel minimum de illius cura remitteret ut corpori necessaria curaret? Denique, indubitatum est toto illo tempore B. Virginem ardentissimis desideriis ac frequentissimis orationibus incarnationem filii Dei postulasse, tanto majori amore, merito, atque efficacia, quam omnes superiores Sancti ac Prophetæ, quanto eos perfectione gratiæ et sanctitatis superabat, ut in superiori tomo, in fine disp. 8, fusius diximus.

3. Addunt denique Patres, consuetudinem illius populi fuisse ut hujusmodi virgines, quæ in templo manebant, cum primum convenientem expleverant ætatem, a sacerdotibus ad paternas domos remitterentur, ut nuptui traderentur; parentes autem B. Virginis fuisse mortuos post annos undecim quibus B. Virgo in templo vixerat. Sacerdotes vero iniisse consilium, quid de sacro illo corpore statuerent, quia nec decebat, nec usitatum erat ut mulier jam adulta in templo versaretur, et aliunde timebant alicui viro jus et potestatem in corpus illud facere; tandem vero divina inspiratione et instinctu decrevisse, eam tradere nomine desponsationis cuidam viro ad custodiendam ejus virginitatem idoneo, qualis Joseph ex eadem familia et tribu inventus et existimatus est. Ita fere Greg. Nys., hom. de Christi Nativit.; Damascen., lib. 4 de Fide, c. 15; Nicephor., ex Evodio, lib. 1, c. 7, et lib. 2, cap. 3; Andreas Cretens., orat. de Dormitione Virginis; et Simeon Metaphras., orat. de Ortu Virginis. Indicant etiam Origenes, tract. 26 in Matth., et Theophylact., Matth. 23, et alii auctores supra citati. Ut ergo hoc ultimum explicetur, tractandum superest qualis fuerit desponsatio Virginis cum Joseph, et quo tempore modove facta.

SECTIO I.

Utrum inter Mariam et Joseph verum matrimonium intercesserit.

1. Ratio dubitandi sumi potest ex historia nuper relata, qua significatur illud non fuisse verum matrimonium, sed veluti quoddam pactum ad mutuam tantum cohabitationem ordinatum, et ut Joseph B. Virgini ministraret, ejusque virginitatis custos et testis existeret. Unde Hieronymus, Matth. 1, dicit Joseph fuisse *nutricium, non maritum*; et Bernard., hom. 2 in *Missus est*: *Virum, inquit, nominat, quia homo virtutis erat, non quia maritus*. Sic Petrus Chrysol., serm. 157: *Jo-*

seph, inquit, maritus solo nomine, conscientia sponsus. Et fere eodem modo Hilar., can. 1, in Matth., dicit Virginem fuisse *sponsam, non vero conjugem*. Et Chrysost., hom. 4 in Matth.: *Conjugis, inquit, nomine, sponsum intelligit*. Eodem modo loquitur Gregor. Nyssen., dicta hom. de Nativit.; Gregor. Magn., hom. 26, 27, in Evangelia; Epiphani., hæc. 78; obscurius vero loquitur Cyrill. Hierosol., catech. 12, circa finem, dicens: *Meminimus Jacob, qui prius quam Rachel acciperet, dicebat ad Laban: Da mihi uxorem meam; sicut enim illic ante nuptiarum constitutionem, cum tantum promissio intercessisset, uxor Jacob nominabatur, sic et Maria propter solam desponsationem uxor Joseph vocabatur*. Indicat ergo non fuisse verum matrimonium. Confirmatur primo ex Cyprian., serm. de Passione Domini; Ambros., Epist. 79, et lib. 2 in Lucam, in princip., et lib. de Institut. Virginis, c. 6 et 7, dicentibus Christum in cruce separasse matrem a Joseph, eamque Joanni tradidisse, ut indicaret inter eos verum conjugium non intercessisse. Quod etiam indicavit Chrysost., hom. 5 in Matth., post med. Confirmatur secundo, quia votum castitatis repugnat cum vero matrimonio, imo et propositum nunquam accedendi ad virum; quia matrimonium intrinsece includit consensum in copulam conjugalem; diximus autem supra habuisse Virginem propositum et votum absolutum virginitatis; ergo.

2. *Verum matrimonium ratum inter Mariam et Joseph*. — Dicendum vero est, B. Virginem verum ac proprium matrimonium ratum cum Joseph contraxisse. Hanc veritatem esse de fide docent omnes Theologi, in 4, d. 29 et 30, et sentit D. Thom. hic; et probatur. Primo, ex Luc. 1: *Missus est Angelus Gabriel ad Virginem desponsatam viro, cui nomen erat Joseph*; et cap. 2: *Ascendit Joseph in Bethlehem, ut profiteretur cum Maria desponsata sibi uxore*. Matth. 1: *Cum esset desponsata mater Jesu Maria Joseph*. Ubi verbum illud, *desponsata*, matrimonium ratum significat, ut constat ex verbis sequentibus; primo, ex illo: *Antequam convenirent*. Quo verbo significatur, quantum erat ex parte vinculi, potuisse honeste convenire. Deinde ex illo: *Joseph autem vir ejus*, nam in rigore hæc vox vinculum matrimonii significat. Præterea hoc confirmat illa sollicitudo Josephi propter Mariæ conceptionem, quam propterea voluit occulte dimittere. Non enim dicitur proprie dimitti nisi vera uxor. Unde Angelus tandem discrete

dixit: *Joseph, fili David, noli timere accipere Mariam conjugem tuam. Conjugem enim vocatur, inquit Augustinus, lib. 1 de Nupt. et concup., c. 11, ex prima fide desponsationis, quam ibidem vocat vinculum conjugale, et fidele conjugium*. Et eandem fere sententiam habet Hieronymus, contra Helvid. Secunda ratio in Scriptura fundata est, quia in Evangelio Josephus vocatur *pater Christi*, nimirum, quia talis putabatur, non alia certe ratione, nisi quia Virginem matrem Christi uxorem duxerat. Neque enim cogitandum est fuisse Christum existimatum filium Josephi spurium, aut illegitime natum; hæc enim cogitatio erronea esset; nam potius ad hanc suspicionem tollendam hoc matrimonium institutum fuit, ut Patres docent.

3. *Objectio*. — Nisi quis fortasse dicat, sicut fuit Joseph existimatus pater Christi, ita fuisse existimatum maritum Virginis, non quia revera talis fuerit, sed quia exterius talis apparebat cohabitando cum Virgine, et alia exteriora onera matrimonii cum illa sustinendo, ut, verbi gratia, suis laboribus familiam sustentans, et Virginem ac Christum in Ægyptum ducens ac reducens, etc. Sed hæc evasio est contra vim verborum Scripturæ, et sine ullo fundamento in traditione vel Scriptura, et ideo erronea est, præsertim cum nulla sit causa ad veritatem hujus matrimonii negandam. Quin potius, cum B. Virgo indigerit viro aliquo, qui sibi esset in peregrinationibus comes, et in rebus ad hanc vitam transigendam sibi et filio puero necessariis fidelis minister, multo magis decuit illum fuisse verum maritum; id enim ad decentiam et bonum utriusque nomen maxime pertinebat. Et confirmatur hæc ratio, quia propter hanc causam Matthæus, c. 1, Christi genealogiam usque ad Josephum traxit. Et sicut Lucas narrat Gabrielem prædixisse Virgini nomen *Jesu* Christo imponendum, ita Matthæus refert idem nomen nuntiatum fuisse Josepho, tanquam proprio viro, et veluti capiti et gubernatori illius familiæ. Tertio, probatur eadem veritas ex traditione Patrum, ex quibus nonnulla referuntur in decret., 27, q. 2; et videndus est etiam August. supra, et lib. 23 contra Faust., c. 8; et lib. 2 de Consensu Evangelist., c. 1; Ambros., de Institut. Virginis, c. 6, et Luc. 1, ubi illa ratione utitur: *Quia maluit, inquit, Dominus quosdam de sua generatione, quam de matris pudore dubitare, indicans hoc matrimonium fuisse necessarium ad vitandam Virginis infamiam. Qua ratione utuntur etiam*

Basil., hom. 25 de Humana Christi generatione; Origen., hom. 6 in Lucam; Bernard., hom. 2 in *Missus est*; Chrysost., Hieronymus, et cæteri expositores Græci et Latini, Matth. 1. Quarta ratio hoc loco solum esse potest, quia hoc matrimonium vere et essentialiter perfici potuit absque ullo detrimento virginitatis, et alias fuit valde conveniens; ergo. Majorem ostendemus respondendo ad rationem dubitandi in principio positam; minorem vero satis ostendit D. Thomas hic, art. 1, cujus rationibus nihil fere addi potest. Confirmatur tandem, quia sicut virginitas et fecunditas in Virgine conjuncta fuerunt, ita decuit statum virginitatis et conjugii summa perfectione in eadem Virgine copulari. Nam ex virginitate habuit summam corporis et spiritus puritatem et integritatem; ex matrimonio vero, societatis et unitatis vinculum, et subjectionem ac obedientiam quam uxor marito debet. Quo factum est ut et utrumque statum non ignoraverit, et tam virginum quam conjugum fuerit exemplar.

4. *Responsio*. — Sed dicet aliquis, omnes rationes, quas D. Thomas affert, sumptas esse ex parte Dei et divinæ providentiæ, quæ hoc matrimonium specialiter ordinavit; oportere tamen rationem aliquam reddere ex parte Virginis, quæ ipsam ad matrimonium contrahendum inclinaverit. Cum enim ipsa virginitatem novisset, certum est non contraxisse matrimonium propter filiorum procreationem, qui solet esse veluti proprius et intrinsecus matrimonii finis; nec etiam potuit illis rationibus moveri, quæ ex parte divinæ providentiæ afferuntur, cum illæ omnes mysterium incarnationis respiciant, et futuram proli conceptionem mirabilem, de qua ipsa ante Gabrielis annunciationem nihil potuit cogitare. Nisi fortasse quis dicat ex Cedreno, in Compendio historiæ, Mariam, anno 12 ætatis suæ, revelatione divina cognovisse futuram se matrem Dei et hominis. Quod est prorsus falsum et absurdissimum, et plane repugnans iis quæ de Angelica annunciatione Lucas narrat. Turbatio enim Virginis, ejusque cogitatio, ac interrogatio plane indicant eam fuisse antea prorsus tanti ignaram mysterii, quod tunc per Angelum didicit, ut omnes Patres intelligunt. Respondetur ergo primo ex Augustino, l. de S. Virginit., c. 4, sic scribente: *Licet virginem se antea Deo novisset, quia hoc Israelitarum mores adhuc recusabant, desponsata est viro, non violenter ablatur, sed potius contra violentos custodituro quod, illa jam eo-*

erat. Itaque nubere voluit, ut in externo statu et vitæ genere suæ genti sese accommodaret, et morem gereret, et fortasse etiam ut sacerdotibus et parentibus, si vivebant (hoc enim incertum est), obediret. Secundo vero addendum est, hoc fecisse ex divina revelatione, seu speciali instinctu. Unde potissima ratio nubendi illi fuit, quia intellexit hanc fuisse divinam voluntatem, quamvis rationem ejus eo tempore non cognosceret, neque amplius inquireret quam divinum beneplacitum.

5. *Responsio ad argumenta opposita sententia. — Quenam in matrimonio interveniant. — Carnalis copula non est de essentia matrimonii. — Ad rationem dubitandi in principio factam ut respondeamus, distinguenda sunt tria, quæ in matrimonio possunt intervenire. Primum est vinculum matrimonii, quod perficitur mutuo consensu, quo conjuges ad invicem sibi tradunt jus et potestatem in sua corpora, ut constat ex Nicolao Papa, in c. Sufficiat, 27, q. 2. Secundum est mutua cohabitatio in eadem domo, cum mutuis obsequiis, etc., quæ neque ad matrimonium sufficit, ut de se constat, quia sine vinculo reperiri potest inter fratrem et sororem, nec est necessaria, ut etiam per se notum est, quia est quid posterius et valde extrinsecum. Tertium est usus matrimonii per carnalem copulam, et hanc etiam constat non esse de essentia veri matrimonii, ut tradunt omnes Theologi, in 4, dist. 30; et recte tractat Waldens., 2 tom. de Sacramentis, c. 130; et colligitur aperte ex dicto capite Sufficiat, et ex Florentino Concilio, in decreto Eugenii, ubi definit matrimonium perfici mutuo consensu, qui sine dubio copulam antecedit; et Tridentino, session. 24, ubi distinguit matrimonium ratum a consummato, et supponit illud esse verum matrimonium. Et idem habet communis traditio et consensus Ecclesiæ; imo a principio fuit verum matrimonium inter Adam et Evam in Paradiso terrestri, in quo carnalem copulam non habuerunt. Sicut ergo in rebus quæ usu non consumuntur, dominium distinguitur ab usu, et absque illo haberi potest, ita in matrimonio potest dari potestas et dominium in corpus conjugis absque usu copulæ carnalis, et in traditione illius domini vel potestatis consistit vera ratio matrimoni, ut a Paulo, 1 ad Cor. 7, colligitur, dicente: *Mulier sui corporis potestatem non habet, sed vir, etc.**

6. Ad Sanctos ergo in principio citatos res-

pondetur verbis Ambrosii: *Virgo desponsata viro conjugis nomen accepit. Non enim defloratio virginitatis facit conjugium, sed pactio conjugalis.* Quocirca nomine sponsalium citati Patres matrimonium ratum, non consummatum intelligunt. Quod si interdum matrimonii aut mariti nomen fugere videntur, solum hoc faciunt ut significant non pervenisse ad dictum statum copulæ conjugalis. Unde (ut Hieronymus notat) in Scriptura sacra, sponsa dici solet, quæ nupta est, et interdum dicitur accipi in conjugem, quando matrimonium consummatur, ut de Rebecca, Lia, et Rachel constat, Genes. 24 et 29, quanquam hic usus vocum non semper sit idem, ut patet ex illo exemplo, quo Cyrillus Hierosolymitanus utebatur, quod est prudenter interpretandum. Non enim affertur, quia in omnibus sit simile, sed quia a fortiori concludit. Nam, si Rachel propter solam promissionem vocata est *conjugis*, multo magis B. Virgo propter sponsalia, quamvis nulla copula intercesserit.

7. *Mors Joseph. — Ad primam confirmationem respondetur, Patres ibi citatos eodem sensu esse intelligendos. Unde Chrysostomus solum inde concludit, B. Virginem non habuisse alios filios præter Christum, ut, scilicet, excludat matrimonii consummationem, non veritatem. Quod autem Ambrosius et Cyprianus in illa conjectura supponere videntur, scilicet, tempore mortis Christi Josephum superstitem fuisse, incertum est, et non admodum verisimile. Quin potius, ex eo quod Christus matrem suam Joanni commendavit, inferri certius posset, eo tempore Joseph fuisse mortuum. Nam illo vivente, non quævisisset Christus fidelio rem alium Virginis socium ac ministrum. Nisi forte dicitur fuisse adeo senem, ut alterius ope indigeret. Sed credibilis est fuisse jam mortuum, ut docent Epiphanius, hæc. 78; Vincentius, ser. de S. Joseph; Petrus Comestor, c. 38 suæ historiae. Et probabile est ante trigesimum annum ætatis Christi obiisse. In Evangelio enim, usque ad duodecimum ætatis annum Christi Domini, fit ejus mentio, et non amplius; neque in nuptiis Canæ Galileæ, neque in historia passionis, neque aliis in locis, ubi fit mentio matris et fratrum Domini, quod est signum illum fuisse jam mortuum. Nam cum vivebat, fere semper simul cum Virgine conjungebatur et nominabatur.*

8. Ad secundam confirmationem, quidam dicunt, ante sponsalia convenisse inter Joseph et Mariam, neutrum ab altero petiturum fore

debitum, et ita veluti sub hac conditione contraxisse, ut neuter peteret aut redderet debitum. Hanc enim conditionem non esse contra substantiam matrimonii, defendit Palud., in 4, d. 30, q. 2; et Carthus., in Vita Christi, p. 1, c. 3; Abulens., c. 30 Numer., q. 32; Gerson, serm. de Nativ. Mar.; et creditur fuisse opinio Hugonis de S. Victore, sed falso. Et ratio esse potest, quia cum dominium (ut dictum est) distinguatur ab usu, conferre illud poterat sub conditione nunquam utendi tali re, quia hæc conditio non est contraria traditioni domini. Quod patet, quia potest habere aliquem effectum, ut in præsentia materia, si quis contrahat cum hac conditione, manet inhabilis ad contrahendum cum alio. Item si postea velint conjungi, et non uti illa conditione, non erunt fornicarii. Item, quia si in hujusmodi casu maritus inferat vim uxori, licet peccet contra justitiam et pactum initum, non tamen erit fornicarius. Sed quidquid sit, an hæc conditio sit contra substantiam matrimonii, ut D. Thomas et ejus discipuli communius opinantur, et indicatur in cap. ult. de Conditionibus appositis, de quo infra, suo loco, dicendum est, non censeo tamen fuisse in præsentia matrimonio necessarium. Primo, quia D. Thom. hic, et præcedenti quæstione, contrarium aperte sentit, scilicet inter Mariam et Joseph nihil esse actum de servanda virginitate, nisi post matrimonium contractum. Secundo, quia illa conditio non est consentanea matrimonio, esto non esset contra substantiam ejus. Tertio, quia sola non sufficit ad perfectionem voti castitatis. Nam, qui absolutum votum virginitatis emisit, non posset sua auctoritate contrahere matrimonium, etiam sub illa conditione vel intentione, præsertim animo perseverandi in illo statu. Nam si id faceret animo transeundi ad religionem, non esset intrinsece malum, ut Sotus et alii docuerunt, et colligitur ex c. Commissum, de Sponsal.

9. Dicendum ergo est, cum Hugone Victor., lib. de Virg. Mariæ, quem S. Thomas, Albert. Magn. et cæteri Scholastici secuti sunt, et fuit etiam sententia antiquorum Patrum (ut supra vidimus), B. Virginem ex divina revelatione contraxisse matrimonium. In omnibus enim rebus speciali Spiritus Sancti directione regebatur, præsertim in re gravissima, et quæ ad statum totius vitæ pertinebat, et ad mysterium incarnationis proxime ordinabatur. Eadem autem revelatione intellexit B. Virgo suum sponsum libenter in perpe-

tuam virginitatem fuisse consensurum, nullumque detrimentum perfectioni suæ virginitatis allaturum. Et hinc etiam intelligitur, potuisse B. Virginem consentire in verum matrimonium, non consentiendo actualiter et explicite in carnalem copulam, neque absolute, neque sub illa conditione, si Joseph debitum petiisset. Quia jam erat certa illum nunquam petiturum, unde supervacaneus et otiosus fuisset talis actus. Dico autem actualiter et expresse, quia in radice, et in causa, videtur habuisse hunc consensum, consentiendo in matrimonium quod de se ad talem copulam ordinatur; et ita videtur loqui Cajetanus, et August., in citato capitulo B. Mariæ, 27, q. 1; sed velle hoc modo in radice, non est proprie velle, et maxime quando per contrariam voluntatem directe quis proponit vitare actum; et hoc modo consensus in conjugale vinculum nihil omnino derogat virginitati, et propositum virginitatis non pugnat cum consensu contrahendi vinculum conjugale. Sicut non repugnat voluntas tradendi vel accipiendi dominium, et non utendi.

SECTIO II.

Quo tempore fuerit matrimonium perfectum inter Mariam et Joseph.

1. Duplex perfectio matrimonii potest hoc loco considerari. Prima est essentialis, quæ consistit in ipso contractu; altera est accidentalitatis, consistens in aliqua solemnitate seu publica cæremonia, et in cohabitatione viri et uxoris in eadem domo. Omitto enim carnalem copulam, quam jam exclusimus.

2. *Matrimonialis contractus inter Mariam et Joseph ante incarnationem factus. —* Primo ergo certum est, matrimonium inter Mariam et Joseph, quoad essentialiam et contractum, ante Filii Dei incarnationem perfectum esse. Hæc est communis sententia Patrum et Theologorum, quos supra citavi, eamque optime confirmat Origenes, hom. 6 in Lucam. Colligitur enim aperte ex illo verbo Luc. 1: *Misus est Angelus Gabriel a Deo, ad Virginem desponsatam viro; jam enim ostendimus illam desponsationem, verum matrimonium fuisse.* Ratio etiam hoc suadet, ex fine illius matrimonii sumpta. Illud enim Deus ordinavit, ne aliqua infamia ex parte filii Virgini accresceret; oportuit ergo ut eo tempore quo concepit, jam haberet sponsum, ex quo posset existimari honeste et absque turpitudine concepisse.